

کتابخانه‌ها و مراکز سمپاد در هجدهمین سال تأسیس

جواد اژه‌ای

● سابقه

□ گزارش کتابخانه‌ها و مراکز را از ۱۷ سال قبل شروع نمودم؛ آن هم در «خبرنامه سازمان» (سال اول، شماره اول اسفند ۱۳۶۷) که ۱۲ صفحه بود و بیش از یک صفحه آن به کتابخانه مرکز «فرزندگان تهران» و شیوه اداره آن اختصاص داشت.

□ اما گزارش مبسوط از کتابخانه‌های مراکز سمپاد به اردیبهشت ۱۳۶۸ باز می‌گردد. در همین «خبرنامه» گزارشی از ۱۶ کتابخانه در هشت شهر اراک، اصفهان، تبریز، کرمان، مشهد، همدان، یزد و تهران آورده شده است. در این سال بدون در نظر گرفتن گزارش مراکز شهری - که به خاطر طفیلی بودن در دل دو مدرسه و نداشتن کتابخانه مستقل مقدور نبوده است - مجموع کتب کتابخانه‌های مراکز ۲۶۹۳۳ جلد می‌باشد که ۱۶۰۰۰ جلد آن مربوط به «علامه حلی» و «فرزندگان» تهران و بقیه متعلق به ۱۴ کتابخانه دیگر است و میانگین ۶۸۱ جلد جهت هر کتابخانه محاسبه شده است. در این سال ۱۲ مرکز که حدود ۸ ماه از تأسیس آنها گذشته (البته دو مرکز، کتابخانه مستقل نداشت) و ۴ مرکز، با سابقه یکسال و هشت ماه در مجموعه سمپاد وجود داشته‌اند و فقط مراکز تهران هستند که سال تأسیس آنها به ۱۳۶۲ برمی‌گردد؛ لذا به جای ۱۸ مرکز، گزارش ۱۶ مرکز در آن خبرنامه آمده است. در این سال سرانه کتاب ۱۰/۷۴ می‌باشد.

□ گزارش کتابخانه‌های ۳۸ مرکز آموزشی در فروردین ماه ۱۳۶۹ نشان می‌دهد، ۱۶ مرکز قبلی، ۹۲۸۳ جلد کتاب جدید به کتابخانه‌هایشان افزوده‌اند و میانگین تعداد کتب کتابخانه‌های مراکز سال قبل

از ۶۸۱ جلد به ۲۲۶۳ جلد افزایش یافته است. در مجموع با احتساب کتابخانه‌های ۳۸ مرکز در آغاز سال ۱۳۶۹، تعداد کتاب در کتابخانه‌های سمپاد به ۴۹۲۳۰ جلد کتاب با میانگین ۱۲۹۵ جلد رسیده است که نسبت به سال قبل رشد میانگین از ۶۸۱ به ۱۲۹۵، یک افزایش ۱۹۰ درصدی را می‌رساند. البته در این سال به خاطر افزایش ۹۹ درصدی دانش آموز، سرانه کتاب به ۹/۸۵ کاهش یافته است.

در گزارش بهار ۱۳۷۰ «خبرنامه سمپاد»، از ۴۴ کتابخانه در ۲۳ شهر (قائم‌شهر و ساری در آن سال هر کدام یک مرکز داشته‌اند) صحبت به میان آمده است. در این سال ۱۸۰۸۴ جلد کتاب به کتابخانه‌های سمپاد افزوده شده است و تعداد کتابها به ۶۷۴۷۸ با میانگین ۱۵۳۳ جلد برای هر کتابخانه رسیده است، که افزایش ۸۴ درصدی میانگین کتاب در کتابخانه‌ها را می‌رساند. باز هم افزایش ۴۵ درصدی دانش آموز، باعث کاهش سرانه به ۹/۳۲ جلد کمتر از سال قبل شده است.

□ در اسفند ۱۳۷۰، آخرین شماره «خبرنامه سمپاد» به عنوان شماره اول سال چهارم منتشر و مجله «استعدادهای درخشان» از بهار ۱۳۷۱ متولد شد. ولی در چهار شماره اول این مجله، گزارشی از کتابخانه‌های سمپاد موجود نیست. اولین گزارش در دسترس مربوط به کتابخانه‌ها، در شماره ۴ سال دوم (۱۳۷۲) مجله آمده است. در این سال کتابخانه‌های ۵۹ مرکز آموزشی سمپاد، جمعاً ۱۳۸۳۳۹ جلد کتاب داشته‌اند که به نسبت ۱۲۷۴۷ دانش آموز بالآخره پس از چند سال رکود، شاهد افزایش سرانه به ۱۰/۸۵ هستیم، که بالاترین سرانه از سال تأسیس تا این زمان به حساب می‌آید.

جدول ۱- تعداد دانش آموز، کتابخانه، کتاب و سرانه کتاب در مراکز سمپاد

از سال تحصیلی ۶۸-۱۳۶۷ تا ۸۳-۱۳۸۲

سال	تعداد کتابخانه	تعداد دانش آموز	تعداد کتاب	سرانه	سال	تعداد کتابخانه	تعداد دانش آموز	تعداد کتاب	سرانه
۱۳۶۸	۱۸	۲۵۰۷	۲۶۹۳۳	۱۰/۷۴	۱۳۷۶	۹۰	۲۷۶۴۷	۳۴۵۰۸۲	۱۲/۴۸
۱۳۶۹	۳۸	۴۹۹۵	۴۹۲۳۰	۹/۸۵	۱۳۷۷	۹۰	۳۰۲۵۱	۴۰۶۶۰۸	۱۳/۴۱
۱۳۷۰	۴۴	۷۲۳۹	۶۷۴۷۸	۹/۳۲	۱۳۷۸	۹۶	۳۳۶۰۰	۴۵۸۳۵۷	۱۳/۶۳
۱۳۷۱	۵۲	۹۶۸۲	۱۰۰۲۳۴	۹/۳۲	۱۳۷۹	۹۶	۳۵۳۹۵	۵۲۶۵۱۸	۱۴/۸۷
۱۳۷۲	۵۹	۱۲۷۶۹	۱۳۸۳۳۹	۱۰/۸۵	۱۳۸۰	۹۹	۳۶۵۴۲	۵۸۲۳۸۲	۱۵/۹۳
۱۳۷۳	۶۸	۱۶۲۶۶	۱۸۱۲۰۱	۱۱/۱۴	۱۳۸۱	۹۹	۳۷۰۹۰	۶۳۰۱۵۱	۱۶/۹۸
۱۳۷۴	۷۵	۲۴۲۸۶۴	۲۰۱۲۱	۱۲/۰۷	۱۳۸۲	۹۹	۳۷۳۱۶	۷۲۱۲۸۶	۱۹/۳۲
۱۳۷۵	۸۸	۲۴۳۲۴	۲۹۰۸۳۵	۱۱/۹۵	۱۳۸۳	۱۰۳	۳۸۲۶۴	۸۲۷۷۶۹	۲۱/۶۳

□ در سالهای بعد، با وجود افزایش دانش آموز، این سرانه سیر صعودی خود را طی نمود (جدول ۱) به طوری که در سال ۱۳۷۸ به ۱۳/۶۳، در سال ۱۳۸۰ به ۱۵/۹۳ و در سال ۱۳۸۲ به سرانه ۱۹/۳۲ رسید. این درحالی است که با تلاشهای گسترده به عمل آمده در آموزش و پرورش، این سرانه در مقاطع ابتدایی و راهنمایی بسیار ناچیز بوده و تنها در دبیرستانها اندکی بهبود یافته است.

جدول ۲- تعداد کتب و سرانه کتاب برای هر دانش آموز در کتابخانه‌های مراکز آموزشی سمپاد

شهر	مرکز آموزشی	سال تأسیس کتابخانه	تعداد کتاب در		تعداد کتاب در سال تحصیلی ۸۱-۸۲	تعداد کتاب در سال تحصیلی ۸۲-۸۳	تعداد دانش آموزان مرکز	سرانه کتاب برای هر دانش آموز	کاهش یا افزایش سرانه
			سال تحصیلی ۸۱-۸۲	سال تحصیلی ۸۲-۸۳					
تهران	علامه حلی رهنمایی ۱	۱۳۶۲	۶۲۹۰	۶۷۵۰	۲۸۱	۲۴/۰۲	+		
	علامه حلی رهنمایی ۲	۱۳۷۲	۸۸۶۵	۸۶۰۵	۲۶۷	۳۲/۲۳	-		
	علامه حلی دبیرستان	۱۳۶۵	۱۳۰۵۴	۱۳۲۶۲	۹۱۶	۱۴/۴۸	-		
	فرزندگان رهنمایی	۱۳۷۳	۹۲۵۴	۱۰۰۵۴	۵۲۳	۱۹/۲۲	+		
همدان	فرزندگان دبیرستان	۱۳۶۲	۱۳۲۸۷	۱۴۲۴۸	۸۴۶	۱۶/۸۴	+		
	علامه حلی	۱۳۶۶	۶۶۹۰	۷۳۷۰	۳۷۲	۱۹/۸۱	+		
کرمان	فرزندگان	۱۳۶۶	۶۰۰۹	۷۴۵۴	۳۴۲	۲۱/۸۰	+		
	علامه حلی	۱۳۶۶	۷۳۲۴	۸۵۷۳	۳۸۹	۲۲/۰۴	+		
اصفهان	فرزندگان	۱۳۶۶	۱۰۵۴۰	۱۱۷۳۱	۳۸۵	۳۰/۴۷	+		
	شهید آه‌های رهنمایی	۱۳۷۲	۹۵۲۷	۱۰۰۴۰	۳۶۹	۲۷/۲۱	+		
	شهید آه‌های دبیرستان	۱۳۶۷	۱۹۱۰۵	۲۰۷۰۰	۶۱۱	۳۳/۸۸	+		
	فرزندگان امین رهنمایی	۱۳۷۲	۶۲۰۰	۶۵۷۰	۴۲۷	۱۵/۳۹	+		
تبریز	فرزندگان امین دبیرستان	۱۳۶۷	۱۱۰۸۵	۱۲۲۵۰	۶۳۲	۱۹/۳۸	+		
	شهید مدنی رهنمایی	۱۳۶۷	۴۷۰۰	۵۴۳۱	۲۸۲	۱۹/۲۶	+		
	شهید مدنی دبیرستان	۱۳۶۹	۵۷۸۶	۵۸۸۵	۴۸۳	۱۲/۱۸	+		
	فرزندگان رهنمایی	۱۳۶۷	۴۹۸۵	۶۱۷۵	۲۸۷	۲۱/۵۲	+		
مشهد	فرزندگان دبیرستان	۱۳۶۹	۶۰۳۲	۶۸۱۰	۴۷۸	۱۴/۲۵	+		
	شهید هاشمی نژاد رهنمایی	۱۳۶۷	۴۲۶۱	۵۵۸۵	۲۹۳	۱۹/۰۶	+		
	شهید هاشمی نژاد دبیرستان	۱۳۶۹	۷۳۰۹	۷۹۹۶	۴۸۵	۱۶/۴۹	+		
	فرزندگان رهنمایی	۱۳۶۷	۵۳۲۰	۵۹۶۰	۲۹۰	۲۰/۵۵	+		
یزد	فرزندگان دبیرستان	۱۳۶۹	۶۶۵۰	۷۴۸۳	۴۸۲	۱۵/۵۲	+		
	شهید صدوقی	۱۳۶۷	۱۸۳۱۵	۱۹۳۱۵	۳۸۱	۵۰/۷۰	+		
اراک	فرزندگان	۱۳۶۷	۱۵۳۷۵	۱۹۱۰۸	۳۸۴	۴۹/۷۶	+		
	علامه حلی	۱۳۶۷	۱۱۱۲۷	۱۱۰۰۰	۳۵۷	۳۰/۸۱	-		
	فرزندگان	۱۳۶۷	۱۰۰۸۵	۱۱۵۰۹	۳۷۶	۳۰/۶۱	+		
شهرری	شهید بهشتی	۱۳۶۷	۸۱۲۷	۱۰۳۷۴	۴۱۹	۲۴/۷۶	+		
	زینب (س)	۱۳۶۷	۱۱۷۱۹	۱۲۴۶۲	۳۱۱	۴۰/۰۷	+		
قم	شهید قدوسی	۱۳۶۸	۱۳۸۰۰	۱۴۵۰۲	۳۶۸	۳۹/۴۱	+		
	فرزندگان	۱۳۶۸	۹۲۲۲	۱۰۵۰۰	۳۵۹	۲۹/۲۵	+		
رشت	میرزا کوچک خان	۱۳۶۸	۸۵۷۳	۹۸۴۹	۴۰۷	۲۴/۲۰	+		
	فرزندگان	۱۳۶۸	۸۷۵۸	۸۳۴۰	۴۰۵	۲۰/۵۹	-		
کرمانشاه	شهید بهشتی	۱۳۶۸	۶۴۳۲	۷۱۳۰	۳۵۹	۱۹/۸۶	+		
	فرزندگان	۱۳۶۸	۶۴۶۰	۷۰۷۵	۳۶۹	۱۹/۱۷	+		
ارومیه	شهید بهشتی	۱۳۶۸	۸۶۸۲	۹۰۱۹	۳۷۵	۲۴/۰۵	+		
	فرزندگان	۱۳۶۸	۹۷۷۹	۱۰۸۵۸	۳۸۲	۲۸/۴۲	+		
بندرعباس	شهید حقانی	۱۳۶۸	۵۰۰۰	۶۰۰۰	۳۵۳	۱۷/۰۰	+		
	فرزندگان	۱۳۶۸	۶۰۰۰	۶۹۵۰	۳۷۰	۱۸/۷۸	+		
کرج	شهید سلطانی	۱۳۶۸	۱۴۴۰۰	۱۶۲۳۰	۶۰۶	۲۶/۷۸	+		
	فرزندگان	۱۳۶۸	۱۰۵۰۰	۱۲۳۷۴	۵۷۲	۲۱/۶۳	+		
قزوین	شهید بابایی	۱۳۶۸	۷۱۰۰	۷۴۵۱	۳۸۰	۱۹/۶۱	+		
	فرزندگان	۱۳۶۸	۸۳۰۰	۹۶۴۳	۳۸۲	۲۵/۲۴	+		
اهواز	شهید بهشتی	۱۳۶۸	۱۲۴۵۴	۱۴۲۰۰	۶۴۸	۲۱/۹۱	+		
	فرزندگان	۱۳۶۸	۱۴۲۱۰	۱۴۸۶۱	۶۲۳	۲۳/۸۵	+		
زنجان	شهید بهشتی	۱۳۶۸	۵۷۰۰	۶۹۶۸	۳۵۹	۱۹/۴۱	+		
	فرزندگان	۱۳۶۸	۵۸۷۱	۷۲۳۷	۳۶۳	۱۹/۹۴	+		
شیراز	شهید دستغیب رهنمایی	۱۳۶۸	۳۰۲۰	۴۱۴۰	۲۹۱	۱۴/۲۳	+		
	شهید دستغیب دبیرستان	۱۳۷۰	۵۸۶۸	۶۳۷۷	۴۴۱	۱۴/۴۶	+		
	فرزندگان رهنمایی	۱۳۶۸	۸۵۲۰	۹۷۷۱	۲۱۹	۴۴/۶۲	+		
	فرزندگان دبیرستان	۱۳۷۰	۸۳۵۴	۹۲۶۰	۳۵۱	۲۶/۳۸	+		

صفحه ۱

و مقایسه دو سال تحصیلی ۸۲-۸۱ و ۸۳-۸۲

ادامه جدول ۲

شهر	مرکز آموزشی	سال تأسیس کتابخانه	تعداد کتاب در سال تحصیلی ۸۱-۸۲	تعداد کتاب در سال تحصیلی ۸۲-۸۳	تعداد کتاب در سالن آموزش مرکز	سرانه کتاب برای افزایش سرانه	کاهش یا
شهرکرد	شهید بهشتی	۱۳۶۹	۷۳۲۶	۸۱۴۷	۳۵۴	۲۳/۰۱	+
	فرزادگان	۱۳۶۹	۷۸۸۷	۸۶۷۰	۳۷۵	۲۳/۱۲	+
دزفول	شیخ انصاری	۱۳۶۹	۵۵۵۰	۶۲۶۴	۳۶۸	۱۷/۰۲	+
	فرزادگان	۱۳۶۹	۶۰۵۰	۷۲۷۸	۳۶۱	۲۰/۱۶	+
ساری	شهید بهشتی	۱۳۶۹	۴۶۴۸	۵۳۸۱	۳۹۰	۱۳/۸۰	+
	فرزادگان	۱۳۷۱	۶۷۸۸	۷۲۱۰	۳۸۲	۱۸/۸۷	+
قائم شهر	شهید بهشتی	۱۳۷۱	۳۱۶۲	۳۹۱۸	۳۸۷	۱۰/۱۲	+
	فرزادگان	۱۳۶۹	۴۱۰۰	۴۶۰۰	۳۸۰	۱۲/۱۱	+
بابل	شهید بهشتی	۱۳۷۰	۴۱۴۹	۵۱۷۰	۳۸۵	۱۳/۴۳	+
	فرزادگان	۱۳۷۰	۴۹۵۰	۵۳۷۵	۳۹۱	۱۳/۷۵	+
بیرجند	شهید بهشتی	۱۳۷۰	۴۶۸۸	۵۸۲۸	۳۶۰	۱۶/۱۹	+
	فرزادگان	۱۳۷۰	۵۶۲۷	۶۳۶۰	۳۷۰	۱۷/۱۹	+
خرم آباد	شهید بهشتی	۱۳۷۰	۶۶۰۷	۶۶۷۳	۳۷۷	۱۷/۷۰	-
	فرزادگان	۱۳۷۰	۴۱۰۰	۵۰۰۰	۳۵۸	۱۳/۹۷	+
سمنان	شهید بهشتی	۱۳۷۱	۶۰۰۸	۷۳۰۰	۳۶۰	۲۰/۲۸	+
	فرزادگان	۱۳۷۱	۸۴۱۵	۹۷۴۵	۳۶۵	۲۶/۷۰	+
شاهرود	شهید بهشتی	۱۳۷۱	۸۶۳۱	۹۵۴۱	۳۶۱	۲۶/۴۳	+
	فرزادگان	۱۳۷۱	۷۵۳۳	۸۷۰۰	۳۶۴	۲۳/۹۰	+
آبادان و خرمشهر	شهید بهشتی	۱۳۷۱	۵۳۰۰	۵۵۰۰	۲۱۴	۲۵/۷۰	-
	فرزادگان	۱۳۷۱	۸۰۸۰	۱۰۰۰۰	۲۵۷	۳۸/۹۱	+
اسلام شهر	شهید رجایی	۱۳۷۲	۵۹۳۷	۷۱۴۰	۲۹۶	۲۴/۱۲	+
	فرزادگان	۱۳۷۲	۱۰۱۱۷	۱۳۶۳۷	۳۲۱	۴۲/۴۸	+
زاهدان	شهید بهشتی	۱۳۷۲	۳۳۵۰	۵۹۸۰	۱۹۲	۳۱/۱۵	+
	فرزادگان	۱۳۷۲	۴۲۰۶	۶۱۷۰	۱۸۸	۳۲/۸۲	+
لار	شهید بهشتی	۱۳۷۲	۶۰۲۵	۶۶۵۴	۳۴۱	۱۹/۵۱	+
	فرزادگان	۱۳۷۲	۵۷۹۰	۶۵۲۴	۳۵۰	۱۸/۶۴	+
بجنورد	شهید بهشتی	۱۳۷۲	۵۳۶۴	۵۴۳۴	۳۴۹	۱۵/۵۷	-
	فرزادگان	۱۳۷۲	۴۶۲۳	۶۲۵۰	۳۴۰	۱۸/۳۸	+
بروجرد	شهید بهشتی	۱۳۷۳	۸۴۰۰	۹۱۰۰	۳۴۷	۲۶/۲۲	+
	فرزادگان	۱۳۷۳	۶۲۰۰	۷۰۰۰	۳۶۸	۱۹/۰۲	+
سنندج	شهید بهشتی	۱۳۷۳	۶۳۹۴	۷۸۴۴	۳۴۰	۲۳/۰۷	+
	فرزادگان	۱۳۷۳	۶۲۸۱	۶۷۵۰	۳۲۷	۲۰/۶۴	+
سبزوار	شهید بهشتی	۱۳۷۴	۱۰۲۹۵	۱۱۵۲۳	۳۵۶	۳۲/۳۷	+
	فرزادگان	۱۳۷۴	۸۵۰۰	۱۰۰۰۰	۳۶۸	۳۷/۱۷	+
نیشابور	شهید بهشتی	۱۳۷۴	۸۱۰۰	۸۹۰۰	۳۶۲	۲۴/۵۹	+
	فرزادگان	۱۳۷۴	۶۲۱۱	۸۲۰۰	۳۷۲	۲۲/۰۴	+
بوشهر	شهید بهشتی	۱۳۷۴	۳۰۰۰	۳۵۰۰	۲۸۳	۱۲/۳۷	+
	فرزادگان	۱۳۷۴	۷۳۰۰	۷۳۶۸	۳۱۹	۲۳/۱۰	-
اردبیل	شهید بهشتی	۱۳۷۴	۴۴۸۰	۵۱۴۷	۳۵۸	۱۴/۳۸	+
	فرزادگان	۱۳۷۴	۴۳۵۰	۵۶۰۰	۳۸۱	۱۴/۷۰	+
ایلام	شهید بهشتی	۱۳۷۴	۴۸۷۳	۵۴۳۲	۳۲۶	۱۶/۶۶	+
	فرزادگان	۱۳۷۴	۳۰۱۷	۳۳۰۹	۳۲۰	۱۰/۳۴	+
کاشان	شهید بهشتی	۱۳۷۵	۵۶۲۰	۴۸۸۰	۳۳۷	۱۴/۴۸	-
	فرزادگان	۱۳۷۵	۴۶۸۰	۷۴۲۰	۳۳۵	۲۲/۱۵	+
گرمکان	شهید بهشتی	۱۳۷۷	۶۰۱۰	۸۲۵۰	۳۶۲	۲۲/۷۹	+
	فرزادگان	۱۳۷۷	۶۵۰۰	۸۲۰۰	۳۶۳	۲۲/۵۹	+
یاسوج	شهید بهشتی	۱۳۷۷	۳۲۰۰	۳۳۸۱	۳۳۵	۱۰/۰۹	+
	فرزادگان	۱۳۷۷	۱۲۰۴	۳۱۸۶	۳۳۸	۹/۴۳	+
آمل	شهید بهشتی	۱۳۷۷	۳۹۳۶	۵۱۲۲	۳۸۱	۱۳/۴۴	+
	فرزادگان	۱۳۷۷	۳۷۰۰	۴۳۰۰	۳۸۳	۱۱/۲۳	+
مراغه	شهید بهشتی	۱۳۸۲	-	۱۸۵۲	۱۰۳	۱۷/۹۸	+
	فرزادگان	۱۳۸۲	-	۱۸۰۰	۱۰۴	۱۷/۳۱	+
شهریار	علامه حلی	۱۳۸۲	-	۱۶۱۰	۱۰۹	۱۴/۷۷	+
	فرزادگان	۱۳۸۲	-	۲۲۱۱	۱۰۱	۲۱/۸۹	+
	جمع		۷۲۱۲۸۶	۸۲۷۷۶۹	۳۸۲۶۴	۲۱/۶۳	+

● آخرین وضعیت

اما آخرین وضعیت از ۱۰۳ کتابخانه مرتبط با سمپاد: بدون احتساب کتب کتابخانه مرکزی در مجموع، به این ۱۰۳ کتابخانه، نسبت به سال قبل ۱۰۶۴۸۳ جلد کتاب و به‌طور متوسط به هر کتابخانه ۱۰۳۳ جلد افزوده شده است که جمع کتب را به رقم ۸۲۷۷۶۹ و سرانه کتاب را به بالاترین سطح یعنی ۲۱/۶۳ افزایش داده است (جدول ۲). همانطور که جدول ۲ نشان می‌دهد، در این سال اکثر قریب به اتفاق کتابخانه‌ها افزایش کتاب داشته‌اند، به جز شهید بهشتی کاشان و فرز انگان رشت، که توضیح قابل قبولی در مورد کاهش تعداد کتب کتابخانه‌اش ارسال نکرده است، و علامه حلی راهنمایی ۲ تهران که دلیل کاهش تعداد کتابها را تصفیه کتب غیر قابل استفاده فهرست کتب کتابخانه خود اعلام نموده است.

● سرانه کتاب

از امسال تغییراتی جزئی در نحوه محاسبه سرانه کتابخانه‌های مراکز به وجود آورده‌ایم و آن اینکه کتابخانه‌های مستقل راهنمایی و دبیرستان مرکزی که دو کلاس در پایه داشتند را در هم ادغام و مجموع آمار کتب و دانش آموز راهنمایی و دبیرستان را یکی محاسبه کردیم. لذا تعداد کتابخانه‌ها با وجود افزایش ۴ کتابخانه در مراغه و شهریار، به ۱۰۳ کتابخانه کاهش یافت. همانطور که جدول ۳ نشان می‌دهد، در سال ۸۳ به جای ۲ مرکز با سرانه بیش از ۴۰ جلد، امسال ۵ مرکز با این سرانه داریم و به جای ۱۹ مرکز که سرانه بیش از ۲۲ جلد - یعنی مرز استانداردهای بین‌المللی - داشته‌اند، ۲۶ مرکز چنین امکانی را پیدا کرده‌اند و در مجموع به جای ۷۳ کتابخانه با سرانه بیش از ۱۵ جلد، امسال ۸۲ مرکز (یعنی ۷۹/۶۱ درصد مراکز) از چنین وضعیت مطلوبی برخوردار بوده‌اند. در نهایت اینکه در سال گذشته تا سرانه ۵ جلد هم داشتیم و امسال حداقل سرانه کتاب در پایین‌ترین سطح مراکز ما کمتر از ۹/۴۳ (فرزانگان یاسوج) نیست. البته این مرکز با تلاش خوب نسبت به سال گذشته یک افزایش ۲۶۵ درصدی داشته است که کف سرانه سازمان را نیز از ۵ به ۹/۴۳ افزایش داده است.

همانطور که جدول ۳ نشان می‌دهد، کماکان ضعیف‌ترین مراکز از نظر سرانه «شهید بهشتی یاسوج»، «فرزانگان ایلام» و «شهید بهشتی قائمشهر» هستند، هر چند «فرزانگان» این شهر نیز از وضعیت سرانه مطلوبی برخوردار نیست و اگر کتب اهدایی ستاد سمپاد به این دو مرکز نبود، همچنان در این زمینه در جا می‌زدند.

□ «شهید صدوقی و فرز انگان یزد» با ۵۰/۷۰ و ۴۹/۷۶ از نظر سرانه اول و دوم، «فرزانگان راهنمایی

شیراز» سوم (۴۴/۶۳) و «فرزانگان زینب (س) شهری» در بین کلیه مراکز با سرانه ۴۰ جلدکتاب جهت هر دانش آموز در رتبه چهارم، «مرکز شهید قدوسی قم» با ۳۹/۴۱ در رتبه پنجم و «فرزانگان آبادان» با ۳۸/۹۱ در رتبه ششم مراکز سمپاد قرار دارند.

جدول ۳- مقایسه سرانه کتاب در مراکز سمپاد در دو سال تحصیلی ۸۲- ۸۱ و ۸۳- ۸۲

سرانه کتاب در مراکز	در سال تحصیلی ۸۲-۸۱				در سال تحصیلی ۸۳-۸۲			
	تعداد مرکز	درصد نسبت به کل	فراوانی تجمعی	درصد	تعداد مرکز	درصد نسبت به کل	فراوانی تجمعی	درصد
بیشتر از ۴۰ جلد	۲	۲/۰۲	۲	۲/۰۲	۵	۴/۸۵	۵	۴/۸۵
۳۵ تا ۴۰	۳	۳/۰۳	۵	۵/۰۵	۲	۱/۹۴	۷	۶/۸۰
۳۰ تا ۳۵	۵	۵/۰۵	۱۰	۱۰/۱۰	۸	۷/۷۷	۱۵	۱۴/۵۶
۲۵ تا ۳۰	۱۹	۱۹/۱۹	۲۹	۲۹/۲۹	۲۶	۲۵/۲۴	۴۱	۳۹/۸۱
۲۰ تا ۲۵	۱۲	۱۲/۱۲	۴۱	۴۱/۴۱	۲۲	۲۱/۲۴	۶۳	۶۱/۱۷
۱۵ تا ۲۰	۱۷	۱۷/۱۷	۵۸	۵۸/۵۹	۱۰	۹/۷۱	۷۳	۷۰/۸۷
۱۰ تا ۱۵	۱۵	۱۵/۱۵	۷۳	۷۳/۷۴	۹	۸/۷۴	۸۲	۷۹/۶۱
۵ تا ۱۰	۹	۹/۰۹	۸۲	۸۲/۸۳	۱۳	۱۲/۶۲	۹۵	۹۲/۲۳
۱ تا ۵	۷	۷/۰۷	۸۹	۸۹/۹۰	۴	۳/۸۸	۹۹	۹۶/۱۲
۰ تا ۱	۸	۸/۰۸	۹۷	۹۷/۹۸	۴	۳/۸۸	۱۰۳	۱۰۰
	۱	۱/۰۱	۹۸	۹۸/۹۹	۰	—	—	—
	۰	—	—	—	۰	—	—	—
	۱	۱/۰۱	۹۹	۱۰۰	۰	—	—	—

● تعداد کتاب

از نظر تعداد کتاب، امسال نیز «دبیرستان شهید اژه‌ای» اصفهان که با سختکوشی سالهای دور مدیر خود و با ۲۰۷۰۰ جلد کتاب یکی از مهمترین کتابخانه‌های مراکز سمپاد است، در بالاترین رتبه قرار دارد و در پی آن، دو مرکز «شهید صدوقی» با ۱۹۳۱۵ و «فرزانگان یزد» با ۱۹۱۰۸ جلد در مکان دوم و سوم قرار دارند، که از این نظر تلاشهای مستمر مدیران یزد بخصوص مدیران فرزانگان، مانع جاماندن کتابخانه این مرکز از کورس رقابت برترین‌ها شده است. مرکز «شهید سلطانی کرج» نیز با ۱۶۲۳۰ جلد، «فرزانگان اهواز» با ۱۴۸۶۱ جلد، «شهید قدوسی قم» با ۱۴۵۰۲ جلد، «دبیرستان فرزانگان تهران» با ۱۴۲۴۸ جلد، «اسلامشهر» با ۱۳۶۳۷ جلد و «دبیرستان علامه حلی» تهران با ۱۳۲۶۲ جلد به ترتیب در مکانهای چهارم تا دهم قرار دارند.

جدول ۴. مقایسه تعداد کتب کتابخانه‌های مراکز سمپاد در نیمه اول سال ۸۲ و ۱۳۸۳

در سال تحصیلی ۱۳۸۲-۸۳				در سال تحصیلی ۱۳۸۱-۸۲				تعداد کتب کتابخانه
درصد	فراوانی تجمعی	درصد نسبت به کل	تعداد مراکز	درصد	فراوانی تجمعی	درصد نسبت به کل	تعداد مراکز	
۰/۹۷	۱	۰/۹۷	۱	-	-	-	۰	بیش از ۲۰۰۰۰
۲/۹۱	۳	۱/۹۴	۲	۲/۰۲	۲	۲/۰۲	۲	از ۱۸۰۰۱ تا ۲۰۰۰۰
۳/۸۸	۴	۰/۹۷	۱	-	-	-	۰	از ۱۶۰۰۱ تا ۱۸۰۰۰
۷/۷۷	۸	۳/۸۸	۴	۵/۰۵	۵	۳/۰۳	۳	از ۱۴۰۰۱ تا ۱۶۰۰۰
۱۲/۶۲	۱۳	۴/۸۵	۵	۹/۰۹	۹	۴/۰۴	۴	از ۱۲۰۰۱ تا ۱۴۰۰۰
۲۱/۳۶	۲۲	۸/۷۴	۹	۱۷/۱۷	۱۷	۸/۰۸	۸	از ۱۰۰۰۱ تا ۱۲۰۰۰
۳۵/۹۲	۳۷	۱۴/۵۶	۱۵	۲۷/۲۷	۲۷	۱۰/۱۰	۱۰	از ۸۵۰۱ تا ۱۰۰۰۰
۵۵/۳۴	۵۷	۱۹/۴۲	۲۰	۴۲/۴۲	۴۲	۱۵/۱۵	۱۵	از ۷۰۰۱ تا ۸۵۰۰
۷۷/۶۷	۸۰	۲۲/۳۳	۲۳	۷۳/۷۴	۷۳	۳۱/۳۱	۳۱	از ۵۵۰۱ تا ۷۰۰۰
۹۱/۲۶	۹۴	۱۳/۵۹	۱۴	۹۰/۹۱	۹۰	۱۷/۱۷	۱۷	از ۴۰۰۱ تا ۵۵۰۰
۹۶/۱۲	۹۹	۴/۸۵	۵	۹۸/۹۹	۹۸	۸/۰۸	۸	از ۲۵۰۱ تا ۴۰۰۰
۱۰۰	۱۰۳	۳/۸۸	۴	-	-	-	۰	از ۱۵۰۰۱ تا ۲۵۰۰
-	-	-	۰	۱۰۰	۹۹	۱/۰۱	۱	کمتر از ۱۵۰۰ جلد

● یک مقایسه دیگر

در حالی که امسال اولین کتابخانه با بیش از ۲۰/۰۰۰ جلد کتاب را داریم، نسبت به سال قبل به جای ۲ مرکز، ۴ مرکز بیش از ۱۶۰۰۰ جلد و به جای ۹ مرکز، ۱۳ مرکز بیش از ۱۲۰۰۰ جلد کتاب داشته‌اند. تعداد ۱۷ مرکز دارای بیش از ۱۰۰۰۰ جلد کتاب هم امسال به ۲۲ مرکز افزایش یافته است. در انتهای جدول هم چهار مرکز جدید بین ۱۶۰۰ تا ۲۲۰۰ جلد کتاب داشته‌اند و برخلاف سال قبل کتابخانه‌ای با کمتر از ۱۶۰۰ جلد در مراکز سمپاد دیده نشده است. انتظار از مدیران چنین مدارسی این است که در کنار کتب اهدایی سمپاد، خود نیز از هر طریق ممکن بر کیفیت و کمیت کتابخانه بیفزایند.

